

Den Helbredende Have på Fejø

Vision og formål

Den Helbredende Have på Fejø arbejder for at bidrage til resiliens i lokalsamfundet ud fra et sundhedsfremmende perspektiv. Dette betyder at gøre lokalsamfundet mere modstandsdygtigt og bæredygtigt over for den ustabilitet, som affødes af den generelle konjunktur- og strukturudvikling. I en tid, hvor omstilling til resiliens og bæredygtighed bliver stadig mere indlysende, er det også på sundhedsområdet vigtigt med lokal selvforsyning.

Den Helbredende Have på Fejø ønsker at bidrage til at højne bevidsthedsniveauet i lokalsamfundet om sammenhænge mellem sundhed og sygdom, samt om sammenhænge mellem fysisk og psykisk sundhed. Gennem et højere bevidsthedsniveau øges individets muligheder for handling og ansvarstagen i forhold til eget liv og helse. Denne individuelle ansvarstagen forankres i et lokalt fællesskab.

Haven tænkes som ramme i forbindelse med folkeoplysning og debatskabende aktiviteter.

Desuden ses det som et formål, at Den Helbredende Have på Fejø kan være inspirationskilde for andre lokalsamfund.

Initiativtagere og drivkræfter bag projektet

”Den Helbredende Have på Fejø” blev stiftet som almennyttig forening af aktive øboere og venner af Fejø den 12. januar 2012. Bestyrelsen består af fem medlemmer.

Fælles for foreningens medlemmer er, at de har interesse for planters sundhedsfremmende egenskaber og at de er indstillet på en fælles læringsproces.

Foreningen har opbakning fra øens læge, Jan Kofod Larsen, samt politikere i Lolland Kommune, bl. a. Leo Christensen (A) og Linda Sommer (K).

Der er givet tilsagn om fondstilskud fra Ø-støtten og LAG Småøerne, desuden er ydet støtte fra Fejø Aftenskole, privatpersoner og virksomheder på Fejø (se hjemmesiden <http://helbredendehave.dk/page/donationer/>)

Foreningen har lejet sig ind på 2.500m² økocertificeret jord hos Fejø Retreat, Storemosevej 32, 4944 Fejø. Haven anlægges på denne adresse.

Bestyrelsen anlægger Haven ved frivilligt arbejde, donationer og fondstilskud, bl. a. gennem kulturudveksling med unge mennesker fra hele verden, se kulturudvekslingsprogrammet www.woof.org. Bestyrelsen forestår driften af Haven, som sikres gennem medlemsskaber og indtægtsgivende aktiviteter.

Storemosevej 32, 4944 Fejø

Hvem henvender Den Helbredende Have på Fejø sig til

Den primære målgruppe er øens borgere, som bestyrelsen håber vil tage Haven til sig; gennem arbejdet med og kendskabet til planterne er det håbet at mange borgere vil tilegne sig resiliente copingstrategier i relation til egen sundhed og livskvalitet.

Sekundært ønsker Den Helbredende Have på Fejø at være et tilbud til borgere på Lolland og Falster, som i egne og fælles haver ønsker at opbygge mindre samlinger af helbredende planter for derigennem at øge forståelsen for egen sundhed.

Yderligere målgrupper er patientforeninger, som tager på sommerudflugt, virksomheder der arbejder med ansattes trivsel og sundhed, stressramte med videre. Stress er i dag en udbredt folkesygdom, og i den forbindelse kan haven fungere som helbredende redskab. Forskning gennem de seneste 30 år fra Sverige, i terapihaverne i Göteborg og Malmö, viser at over 80 % af de stressramte kommer tilbage til arbejdsmarkedet eller uddannelse efter et 3 måneders rehabiliteringsforløb i en terapihave. Ifølge den svenske professor i landskabsplanlægning og miljøpsykologi Patrik Grahn er succesraten ved et behandlingsforløb i en terapihave dobbelt så god som ved traditionel behandling af stress. Haveterapi er en anerkendt terapiform, og i Danmark er netop i 2012 åbnet terapihaven Nacadia. Den Helbredende Have på Fejø søger samarbejde med aktører, der ønsker at arbejde for at denne terapiform yderligere udbredes i Danmark, specifikt på Fejø og Lolland.

Aktiviteter i Haven/driften af Haven

Den Helbredende Have på Fejø er åben på hverdage fra maj til oktober fra 9 – 17.30 samt efter aftale. Der er gratis adgang til Haven. Gæster i Haven kan orientere sig om planterne via skiltning og informationstavler.

Via læringsnetværk og studiekredse opbygges et reservoir af viden om og erfaringer med helbredende planters brede anvendelsesområder inden for sundhedsfremme.

Indtægter i Haven, som sikrer driften efter anlægs projektperiodens ophør (december 2014), skabes gennem:

- Tegning af medlemsskaber
- Guidede ture i Haven, hvor der fortælles om planternes nytteværdi og kulturhistoriske betydning.
- Kurser om brugen af planterne
- I samarbejde med andre aktører tilbydes madlavnings- og bagekurser med sundhed og brug af urter i fokus i relation til gigtlidelser, hjertekarsygdomme, stress, udbrændthed, kroniske smerter og depression.
- Andre aktører inviteres til at fremstille forarbejdede produkter af havens planter, for eksempel cremer, sæber, krydderddiker med mere – disse produkter sælges selvsagt i haven. Desuden inviteres andre aktører til at afholde kurser om fremstilling af disse produkter.

- I tænketanken omkring Havens potentialer er ungdomsuddannelse, træning i resiliens og omstilling ud fra et sundhedsfremmende perspektiv.

Plantevalg

Det færdige haveanlæg vil være på i alt 2.500 m² med omkring 600 spiselige plantearter, valgt ud fra deres sundhedsfremmende egenskaber (dog er nogle af planterne giftige).

Ved Havens officielle åbning den 17. August 2013 findes over 100 forskellige plantearter, som alle er doneret til haven. Desuden er indkøb af planter påbegyndt, idet bestyrelsen har opnået tilsagn om fondstilsbud hertil.

Langt de fleste planter er vilde plantearter, hjemmehørende i vores klima, mens få er afhængig af overvintring i drivhus. En del af planterne er bragt hertil af munke og findes i dag i naturen som ”vilde” planter, de såkaldte reliktpanter. Atter andre, som for eksempel ginseng og gingko biloba, må indkøbes specielt til formålet. Mange af planterne er flerårige (stauder), hvilket betyder at der er friske skud at hente fra det tidligste forår.

Indretning og dyrkningsprincipper

Af det samlede haveanlæg er 600 m² fremvisningsbede. Haven dyrkes efter økologiske principper.

Ved indgangspartiet ved vejen etableres informationstavler, en samlingsplæne er anlagt, der er anlagt læbælte (også med helbredende urter, buske og træer) hele vejen rundt om haveanlægget, og der er etableret gangstier. Bænke i haven er et ønske.

Der anlægges en mindre dam til vandplanter og en vandtrappe. Separat vandmålerbrønd og vand- og el-forsyning etableres samt vildthejn, der kan beskytte mod øens dådyr og harer.

Et drivhus – hvoraf en del kan holdes frostfrit - opføres med tilhørende redskabsrum, depot og gæstetoilet (multitoilet). Drivhuset ønskes i en størrelse, således at havens gæster i tilfælde af regn kan modtage undervisning med mere i drivhuset. I forbindelse med drivhuset tænkes etableret salg af produkter baseret på havens urter.

Alle bede forsynes med hver en oplysningstavle, hvor planternes sundhedsfremmende virkning kan læses. Ved den enkelte plante findes et skilt med plantens navn. Alle planter beskrives på hjemmesiden.

Haven tilplantes efter et såkaldt skovhave princip, således at et-årige, flerårige, stauder, buske og træer vokser mellem hinanden og giver afgrøde i 5 niveauer (rod, blad, stængel, blomst, frugt, frø), hvilket giver et højt udbytte på et lille areal, og hvilket kræver minimal pasning, når først bedene er vokset til. Skovhave dyrkningsprincippet er inspireret af urskoven, der giver liv til mennesker og dyr uden at kræve pasning. En stor variation af planter giver færre angreb af sygdomme og skadedyr. Jorddækning med bl.a. tang hindrer udtørring af jorden, hvorved vanding kan minimeres. Jorddækningen sørger også for at uønskede plantearter ikke spirer hvor jorden er bar, derved holdes lugning på et minimum. Indplantning af kvælstofsamlende træer, buske og planter sørger for den nødvendige gødning.

I driften af haveanlægget må det til stadighed tilses, at et-årige og to-årige planter selvsår sig, således at den pågældende plante bevares i haven. Eventuelt må manuel såning og udplantning etableres.

En del af plantevalget og indretningen af haven er inspireret af den danske middelalderlæge Henrik Harpestreng og den tyske nonne Hildegard af Bingens plantefortegnelser. Størstedelsen af disse planter har en af nutiden dokumenteret sundhedsfremmende virkning.

En anden del af haven tilplantes ud fra funktionalitet. Der etableres således et bed med giftige planter, med snapseurter, farveplanter, tapasurter, urter til te og gæsternes pluk selv bed.

Formidling og markedsføring

Formidling af aktiviteterne i Haven foregår via hjemmesiden helbredendehave.dk, som også er udviklet via frivilligt arbejde. Desuden benytter vi sociale medier (Facebook) og i Fejøbladet har præsenterer vi en plante hver gang. Lolland Falsters Folketidende og Radio Sydhavsøerne er yderst positive. Når midler haves udvikler vi trykte materialer i form af en folder, streamer til biler, postkort med mere.

Tidsplan

Anlægsprojektperioden er startet 1. maj 2012 med officiel åbning af Haven den 17. august 2013. 600 m² fremvisningsbede er anlagt og tilplantning er påbegyndt. Projektperioden vedrørende anlæg af Haven slutter december 2014.

Herefter vil der være flere år, hvor Haven fortsat er i vækst og udvikling, læhegnene som eksempel vil først fungere optimalt fra 2016. Indkøb af planter vil ske i 2013 og de kommende år, ligesom der vil blive opført det nødvendige hegn omkring Haven i løbet af 2013.

Drivhus, redskabsskur, toilet, parkeringsfaciliteter, dam, vandtrappe, egen vand- og el, skiltning, brochurer og anden markedsføring, mv. mangler delvis finansiering, hvorfor bestyrelsen driver en vigtig proces med at tilvejebringe de nødvendige midler via donationer og fonde, til såvel finansiering som mellemfinansiering.

Projektbudget

Projektudgifter er knyttet til etablering af haven, herunder vigtige poster som markedsføring. Desuden søges vi om et beløb til forplejning af de mange unge frivillige, der via kulturudvekslingsprogrammet www.wwoof.org hjælper med anlæg af Haven. Foreningen er ikke momsregistreret, hvorfor alle beløb er inklusiv moms. Det samlede budget for projektet er kr. 550.000.

Finansiering

Småøernes Aktionsgruppe	250.000 kr. – tilsagn er givet
Ø-støttepulje	60.000 kr. – tilsagn er givet
Andre fonde	240.000 kr. – ansøgningsproces er i gang
I alt:	550.000 kr.

Kontakt

Anne Moloney, formand, tlf. 54713374, mail [anne\(at\)helbredendehave.dk](mailto:anne(at)helbredendehave.dk)
Peter White, kasserer, tlf. 23417684, mail [fejoehonning\(at\)gmail.com](mailto:fejoehonning(at)gmail.com)

Storemosevej 32, 4944 Fejø

Vedtægter, lejeaftale og støtteerklæringer og yderligere oplysninger fremsendes gerne på foranledning.